

Musiikin perusteiden (Mupe-kurssien) kurssisisällöt

MUSIIKIN PERUSTASO (sivut 1-3)

MUSIIKKIOPISTOTASO (s. 3 alkaen)

Musiikin perusteet 1 alkava (mupe 1a, 1. vuosi)

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin yksinkertaisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa musiikinteorian peruskäsitteitä kuten perussanastoa, nuottien ja taukojen aika-arvoja, tahtiosoituksia, etumerkintöjä sekä nuottikirjoituksen periaatteita.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään lasten- ja kansanlauluja. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita, kuten

- g-avain
- nuottinimet ja oktaavialat (1- ja 2-viivainen)
- etumerkinnät ja asteikot: yhteen etumerkkiin asti
- laulunimet: do, re, mi, fa, so, la (ti)
- rytmiooppia: 2/4, 3/4, 4/4
- nuotit ja tauot (kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti, kahdeksasosanuotti, kuudestoistaosanuotti)
- ääniraudan käytön harjoittelua
- intervallit priimistä suureen terssiin (solmisaation avulla)
- relaatiivisesti merkityn melodian kirjoittamista viivastolle
- rytm- ja melodiasaneluita

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 45 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

- I Osallistuminen opetukseen
- II Osallistuminen kuulusteluihin
- a) kirjalliset kokeet (rytmin ja melodian kirjoituskoe, teoriakoe)
- b) laulukoe

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla suoritettu /uusittava.

Edeltävät suoritukset

avain musiikin perusteisiin (valinnainen suoritus)

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 1 jatkava (mupe 1j, 2. vuosi)

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin melodioita ja rytmejä, tunnistaa musiikinteorian peruskäsitteitä kuten perussanastoa, nuottien ja taukojen aika-arvoja, tahtiosoituksia, etumerkintöjä sekä nuottikirjoituksen periaatteita.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään suomalaisia lasten- ja kansanlauluja. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita, kuten

- nuottinimet ja oktaavialat (pieni, 1- ja 2-viivainen)
- etumerkinnät ja asteikot: duuri ja luonnollinen molli kahteen etumerkkiin asti
- rytmiooppia: 2/4, 3/4, 4/4
- intervaleista lisäksi: kvartti ja kvintti (solmisaation avulla)
- ääniraudan käytön harjoittelua
- relaatiivisesti merkityn melodian kirjoittamista viivastolle
- rytm- ja melodiasaneluita

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 45 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

- I Osallistuminen opetukseen
- II Osallistuminen kuulusteluihin
- a) kirjalliset kokeet (rytmin ja melodian kirjoituskoe, teoriakoe)
- b) laulukoe

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla suoritettu /uusittava.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 1 alkava

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 2 alkava (mupe 2a, 3. vuosi)

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin yksinkertaisia tonaalisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa musiikinteorian peruskäsitteitä kuten perussanastoa, nuottien ja taukojen aika-arvoja, ymmärtää erilaisia tahtiosoituksia ja tahtilajeja sekä nuottikirjoituksen periaatteita.

Sisältö

- Opetusmateriaalina käytetään erilaisia laulusävelmiä. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita, kuten
- f-avain
- nuottinimet ja oktaavialat: lisäksi suuri ja kolmiviivainen oktaaviala
- etumerkinnät ja asteikot: kolmeen ylennys- ja alennusmerkkiin asti, harmoninen ja melodinen molli
- rytmiooppia: synkooppi, kohotahti
- laulunimistä lisäksi: fi ja si
- intervaleista lisäksi: seksti, septimi ja oktaavi (solmisaation avulla)
- ääniraudan solfanimen määrittelyminen
- rytm- ja melodiasaneluita

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 45 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen

II Osallistuminen kuulusteluihin

- a) kirjalliset kokeet (rytmin ja melodian kirjoituskoe, teoriakoe)
b) laulukoe

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla suoritettu /uusittava.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 1 jatkava, vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 2 jatkava (mupe 2j, 4. vuosi)

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin yksinkertaisia tonaalisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa sointufunktioita, musiikinteorian peruskäsitteitä kuten perussanastoa, nuottien ja taukojen aika-arvoja, ymmärtää erilaisia tahtiosoituksia ja tahtilajeja sekä nuottikirjoituksen periaatteita.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään erilaisia laulusävelmiä. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita, kuten

- tahtiosoitukset: 3/8, 6/8
- laulunimistä lisäksi: ta, di, ri, ma
- intervalleista lisäksi: ylinouseva kvartti ja vähennetty kvintti (solmisaation avulla)
- etumerkinät ja asteikot: neljään ylennys- ja alennusmerkkiin asti
- sointufunktiot ja niiden tunnistaminen kuuntelemalla: toonika-, subdominantti- ja dominanttisoinnut
- ääniraudan solfanimen määritteleminen
- rytmi- ja melodiasaneluita

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 45 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen

II Osallistuminen kuulusteluihin

- a) kirjalliset kokeet (rytmin ja melodian kirjoituskoe, teoriakoe)
b) laulukoe

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla suoritettu /uusittava.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 2 alkava, vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 3 alkava (mupe 3a, 5. vuosi)

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin taidemusiikissa käytettyjä tonaalisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa musiikissa

esiintyviä sointukulkuja ja osaa analysoida niitä.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään erilaisia laulusävelmiä ja länsimaista taidemusiikkia, minkä avulla opitaan musiikin perusasioita, kuten

- nuottinimistä ja oktaavialoista lisäksi: kontra – neliviivainen
- intervalleista lisäksi: priimi – oktaavi duuriasteikkoisina
- etumerkinät ja asteikot: viiteen ylennys- ja alennusmerkkiin
- kvinttiympyrä
- rytmiooppia: 1/32 –nuotti, trioli, alla breve
- laulunimistä do:n vaihto, helpot modulaatiot
- kolmisointujen eri muodot, kaikki asteet, sointuanalyysi
- perusmuotoisten kolmisointujen (d, m, v, y) tunnistaminen kuuntelemalla

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 60 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen

II Osallistuminen kuulusteluihin

- a) kirjalliset kokeet (rytmin ja melodian kirjoituskoe sekä kolmisointujen kuuntelu, teoriakoe)
b) laulukoe

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 2 jatkava, vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 3 jatkava (mupe 3j, 6. vuosi)

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin tonaalisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa keskeisimpiä sointukulkuja kuuntelemalla, osaa laulaa yksinkertaisia melodioita prima vista.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään erilaisia laulusävelmiä ja länsimaista taidemusiikkia, minkä avulla opitaan musiikin perusasioita kuten

- kaksoisylennys- ja alennusmerkki, oktaavinsiirtomerkit
- intervalleista lisäksi: nooni ja desimi sekä kaikki ylinousevat ja vähennetyt oktaaviin asti
- etumerkinät ja asteikot: seitsemään etumerkkiin asti
- kolmisointujen laadut: duuri, molli, vähennetty ja ylinouseva
- nelisointujen eri muodot
- sointuoppi: kadenssi kuuntelu
- rytmi- ja melodiasaneluita
- prima vista -laulua

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 60 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

- I Osallistuminen opetukseen
 II Osallistuminen kuulusteluihin
 a) kirjalliset kokeet (rytmin ja melodian kirjoituskoet sekä kadenssikuuntelu, teoriakoe)
 b) laulukoe

Arviointi
 Opettaja arvioi suoritukset kollegan avustamana asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset
 musiikin perusteet 3 alkava, vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset
 jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen testataan tasokokeella

Musiikin perusteet 4 (mupe 4, 6. tai 7. vuosi)

Tavoitteet
 Oppilas tutustuu länsimaisen taidemusiikin kulttuuriperintöön, oppii kuuntelemaan musiikkia ja sanallisesti kuvailemaan kuulemaansa musiikkia. Kurssilla saatavat tiedot lisäävät oppilaan musiikillista yleissivistystä ja tukevat hänen instrumentti- ja yhteismusisoinnin opintojaan.

Sisällöt
 Opetuksen sisältönä ovat
 - soitintuntemuksen perusteet
 - musiikin tyylikaudet barokkimusiikista 1900-luvulle, aikajana, yleiset piirteet, eri tyylikausia edustavan musiikin kuulonvarainen tunnistaminen
 - musiikin yleiset piirteet, teoksia, musiikin lajeja ja säveltäjiä
 - yleiskatsaus musiikkiin ja muihin taiteisiin
 - musiikkisanastoa

Opetus- ja työmuodot
 Ryhmäopetusta 90 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan, musiikin kuuntelua, keskustelua, ryhmätöitä ja esseitä sekä 4-5 konserttikäyntiä

Suoritukset
 I Osallistuminen opetukseen ja konserttikäynteihin
 II Opettajan antamien tehtävien tekeminen
 III Kuuntelukoe

Arviointi
 Opettaja arvioi suoritukset asteikolla 1 – 5.

Edeltävät suoritukset
 musiikin perusteet 3 jatkava (kurssit voidaan suorittaa myös yhtä aikaa)

Korvaavat suoritukset
 jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi

MUSIIKKIOPISTOTASO

Musiikin perusteet 5 (mupe 5)

Tavoitteet
 Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin länsimaisen taidemusiikin tonaalisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa musiikinteorian käsitteitä kuten perussanastoa, kadenssaalisia kulkua, erilaisia tahtilajeja ja niiden perinteisiä esityskäytäntöjä, nuottikirjoituksen moniselitteisiä

periaatteita.

Sisältö
 Opetusmateriaalina käytetään laulusävelmiä sekä katkelmia länsimaisesta taidemusiikista. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita kuten intonaation vaihtelua, kadenssien tunnistamista, perustahtilajien lisäksi yhdistetyt ja tavallisimmat vaihtojakoiset tahtilajit, säveltäjä ja prima vista –laulua sekä rytmin- ja melodian kirjoittamista.

Opetus- ja työmuodot
 Ryhmäopetusta 90 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset
 I Osallistuminen opetukseen
 II Osallistuminen kuulusteluihin (kuuntelu- ja kirjoituskokeet, laulukoe)

Arviointi
 Opettaja arvioi suoritukset kollegan avustamana asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset
 musiikin perusteet 4, vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset
 jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 6 (mupe 6)

Tavoitteet
 Oppilas osaa analysoida pienimuotoisia länsimaisen taidemusiikin teoksia, tunnistaa musiikinteorian käsitteitä kuten perussanastoa, sointujen funktioita, erilaisia sointumuotoja, kadenssaalisia kulkua, erilaisia tahtiosoituksia ja niiden perinteisiä esityskäytäntöjä, nuottikirjoituksen moniselitteisiä periaatteita.

Sisältö
 Opetusmateriaalina käytetään katkelmia länsimaisesta taidemusiikista, minkä avulla opitaan musiikin perusasioita kuten lisää nuottinimiä, klaaveja, kadenssien ja laajempien sointumuotojen ja tunnistamista ja muodostamista, modaalisten asteikkojen eroa duuri- ja mollisävellajeihin, perustahtilajien lisäksi yhdistetyt ja tavallisimmat vaihtojakoiset tahtilajit.

Opetus- ja työmuodot
 Ryhmäopetusta 90 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset
 I Osallistuminen opetukseen
 II Osallistuminen kuulusteluihin (teoriakokeet)

Arviointi
 Opettaja arvioi suoritukset kollegan avustamana asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset
 musiikin perusteet 5, vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset
 jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 7 (mupe 7)

Tavoitteet

Oppilas osaa kirjoittaa annetun bassonsävelen ja numeromerkintöjen perusteella kolmi- ja nelisoitujen eri muodot ja tavallisimmat muunnosoinnut sekä hallitsee äänenkuljetuksen perusteet kirjoittaen ja soittaen.

Sisältö

Sointujen numeromerkinnät, sointujen funktionaalinen yhdistäminen, hajasävelten käyttö ja soolomelodian säestäminen. Oppimateriaalina käytetään barokin aikakaudella sävellettyä musiikkia.

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 90 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen
II Osallistuminen kuulusteluihin (kirjoitus- ja soittokokeet)

Arviointi

Opettaja arvioi suorituksen kollegan avustamana asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 6, vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 8 (mupe 8)**Tavoitteet**

Oppilaan musiikillisen kulttuuriperinnön tuntemus syvenee, hän saa lisää valmiuksia kuunnella musiikkia ja kuvailla kuulemaansa. Kurssilla saatavat tiedot lisäävät oppilaan musiikillista yleissivistystä ja tukevat hänen instrumentti- ja yhteismusisoinnin opintojaan.

Sisällöt

Opetuksen sisältönä ovat

- soitintuntemus
- musiikin tyylikausien kertaaminen barokista 1900-luvulle
- katsaus keskiajan ja renessanssin musiikkiin
- 1900-luvun musiikin suuntauksia
- suomalainen ja skandinaavinen musiikki
- musiikin historian (populäärit) lähdemateriaalit
- katsaus musiikkiin ja muihin taiteisiin erityisesti 1900-luvulla ja pohjoismaissa

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 90 minuuttia lukuvuoden ajan, musiikin kuuntelua, keskustelua, ryhmätöitä ja esseitä, esitelmä sekä 4-6 konserttikäyntiä

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen ja konserttikäynteihin
II Opettajan antamien tehtävien tekeminen

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 5 ja 6

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi